

THEOLOGIA

DOG-MATICA

5

I. PARTIE

BX1751

.J4

1852-1854

v.5

t.1

c.1

t. j

230

1080042447

Co #2 - 6# H1

THEOLOGIA

WIRCEBURGENSIS.

DE Benavides.

RR. PATRUM SOCIETATIS JESU

THEOLOGIA

DOGMATICA

POLEMICA, SCHOLASTICA ET MORALIS,

PRÆLECTIONIBUS PUBLICIS

IN ALMA UNIVERSITATE WIRCEBURGENSI

ACCOMMODATA.

EDITIO ALTERA

OPERA ET STUDIO PATRUM EJUSDEM SOCIETATIS

TOMUS QUINTUS.

DE SACRAMENTIS IN GENERE

ET IN SPECIE

*Capilla Alfonsina
Bibliotheca Universitaria*

LUTETIÆ PARISIORUM,

SUMPTIBUS JULIEN, LANIER ET SOCIORUM.

4. VIA DICTA DE BUGI.

1853.

EXCUDERANT JULIEN, LANIER ET SOCII CENOMANI.

37763

53513

BX 1751

J4

V. 5

1852-54

t. 1

Biblioteca Universidad
Capilla Alvarado

TRACTATUS
DE SACRAMENTIS IN GENERE
DE BAPTISMO, CONFIRMATIONE
ET EUCHARISTIA

QUIBUS ACCEDIT DIGRESSIO THEOLOGICO-CRITICA DE OPERIBUS S. DIONYSII

AUCTORE R. P. THOMA HOLTZGLAU S. J.

SS. THEOLOGÆ DOCTORE EJUSDEMQUE

IN ALMA UNIVERSITATE WIRCEBURGENSI

PROFESSORE PUBLICO ET ORDINARIO.

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD DE SAN CARLOS
DE GUATEMALA

INSTITUTIONES THEOLOGICÆ

DE

SACRAMENTIS IN GENERE.

Post contemplatam universam ac mirabilem Verbi incarnati œconomiam ad instituta ab eodem novæ Legis Sacramenta Theologi cum Doctore Angelico a Q. 60. inspicienda procedunt. Sunt enim ea, septem columnæ, quas increata, incarnata Sapientia excidit, quibusque domum suam Ecclesiam imposuit: lucis ac salutis fontes totidem, quos idem Verbum Dei, et fons vitæ in hac domo sua perennes esse voluit, ut filii ejus aquam vitæ ex eis haurirent, sicut Isaias prædixerat: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris. Nequaquam de aquis fluminis Egypti*, inquit Hieronymus in Is. c. 12. v. 3. *sed de fontibus Jesu*..... unde et ipse clamabat in Evangelio: *Si quis sitit, veniat ad me, et bibat*: vel pretiosa vasa, quibus et Christi sanguis et merita continentur, canalesve, per quos divinæ fluenta gratiæ ad nos defluere, sua nobis applicari merita, sacramentorum auctor Christus voluit, ut de his nos TRIDENT. admonet Sess. 7. in Procem. inquires: *Per que omnis vera justitia vel incipit, vel capta augetur, vel amissa reparatur*. Acturi igitur de SS. novæ Legis sacramentis præsentis Tractatu, eum in tres partes dividere placuit, quarum 1^a. Sacramenta generatim: 2^a. in specie Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam: 3^a. Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium complectetur. Ac primam quidem, a qua modo initium ducimus, duabus Dissertationibus definimus, agetque

I. De sacramentorum quidditate et existentia, auctore, causalitate et effectu.

II. De illorum causis intrinsicis et extrinsecis; tum subjecto.

Quoniam vero inter Ecclesiæ Concilia duo novissima generalia FLORENT. et TRID., ob temporum ita exigentium necessitatem, exactam doctrinæ orthodoxæ de sacramentis summam nobis tradiderunt, ad quam in hac parte multoties provocari necesse erit, in candidatorum subsidium utriusque Concilii doctrinam de sacramentis generatim est visum præmittere.

v. p. 1.

1

FONDO BIBLIOTECA PÚBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEÓN

Decretum Concilii Florentini sub Eugenio IV. an. 1439. pro instructione Armenorum.

Novæ Legis septem sunt sacramenta : videlicet Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo et Matrimonium : quæ multum a sacramentis differunt antiquæ Legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per passionem Christi dandam esse figurabant : hæc vero nostra et continent gratiam, et ipsam digne susipientibus conferunt. Horum quinque prima ad spiritualem uniuscujusque hominis in se ipso perfectionem : duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen, multiplicationemque ordinata sunt. Per Baptismum enim spiritualiter renascimur ; per Confirmationem augemur in gratia, et roboramur in fide : renati autem et roborati nutrimur divina Eucharistiæ alimonia: Quod si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam spiritualiter sanamur : spiritualiter etiam et corporaliter, prout animæ expedit, per Extremam Unctionem : per Ordinem vero Ecclesia gubernatur, et multiplicatur spiritualiter : per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia sacramenta tribus perficiuntur ; videlicet, rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, et persona ministri conferentis sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia : quorum si aliquod desit, non perficitur sacramentum. Inter hæc sacramenta tria sunt : Baptismus, Confirmatio et Ordo, quæ characterem, id est, spirituale quoddam signum a cæteris distinctivum imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua vero quatuor characterem non imprimunt, et reiterationem admittunt.

Canones Concilii Tridentini de Sacramentis generatim, conditi Sess. VII. 3. Mart. an. 1547. sub Paulo III.

I.

Si quis dixerit, sacramenta novæ Legis non fuisse omnia a Jesu Christo Domino nostro instituta, aut esse plura vel pauciora, quam septem ; videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium ; aut etiam aliquod horum septem non esse vere et proprie sacramentum, anathema sit.

II.

Si quis dixerit, ea ipsa novæ Legis sacramenta a sacramentis antiquæ Legis non differre, nisi quia ceremoniæ sunt aliæ, et alii ritus externi, anathema sit.

III.

Si quis dixerit, hæc septem sacramenta ita esse inter se paria, ut nullatione aliud sit alio dignius, anathema sit.

IV.

Si quis dixerit, sacramenta novæ Legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, et sine eis aut eorum voto per solam fidem homines a Deo gratiam justificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint, anathema sit.

V.

Si quis dixerit, hæc sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.

VI.

Si quis dixerit, sacramenta novæ Legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel justitiæ, et notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus, anathema sit.

VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per hujusmodi sacramenta semper et omnibus, quantum est ex parte Dei, etiamsi rite ea suscipiant, sed aliquando, et aliquibus, anathema sit.

VIII.

Si quis dixerit, per ipsa novæ Legis sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem divinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere, anathema sit.

IX.

Si quis dixerit, in tribus sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione et Ordine non imprimi characterem in anima, h. e. signum quoddam spirituale et indelebile, unde ea iterari non possunt, anathema sit.

X.

Si quis dixerit, Christianos omnes in verbo, et omnibus sacramentis administrandis habere potestatem, anathema sit.

XI.

Si quis dixerit, in Ministris, dum sacramenta conficiunt et conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.

XII.

Si quis dixerit, Ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere aut conferre sacramentum, anathema sit.

XIII.

Si quis dixerit, receptos et approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a Ministris pro libitu omitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

DISSERTATIO I.

DE SACRAMENTORUM NOVÆ LEGIS EXISTENTIA
ET QUIDDITATE.

Sacramentum latino ex fonte desumptum nomen est, semper Latinis aliquid sacri importans, licet non eadem semper acceptione, sed usu vario. Nam 1º. ut PAMELIUS notat ad L. Tertull. de Præscript. c. 4. ex Varrone L. 4. de Ling. lat. pecunia olim a litigantibus deponi apud Pontifices solita, ut, qui causa caderet, ea mulctaretur, ejus vero pars altera victori, altera ærario publico cederet, sacramentum dicebatur a loco sacro, in quo deponi debebat. 2º. VEGETIO teste L. 2. sacramenti nomine quodvis juramentum venit, ac quidquid divini nominis invocatione peragitur. Hoc sensu et HIERONYMUS sacramentum usurpat epist. 14. ad Heliod. n. 2., TERTULL. ad Martyres c. 3. *Vocati sumus, inquit, ad militiam Dei, vivi jam tunc, cum in sacramenti verba respondimus, h. e. ut explicat ipse L. de coron. mil. c. 3. cum aquam adituri.... in Ecclesia sub antistitis manu contestamur, nos renuntiare diabolo; et pompæ et angelis ejus.* Hoc quoque sensu frequenter ab utroque jure, civili et canonico, sacramentum sumitur; in priore *Auth. de Sacramentis impub.* in altero c. 15. *de jurejur.* A sacris vero Scriptoribus triplici plerumque sensu accipitur; ac 1º. quidem pro re sacra occulta, adeo ut idem plane significet sacramentum Latinis, quod Græcis *μυστήριον mysterium*, a verbo *μύω*, sive occulto. Quo sensu Sap. 2. 22. dicitur de impiis: *nesciverunt sacramenta Dei.* Ad Ephes. 1. 9. de Deo: *ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ.* 2º. Pro signo rei sacræ vel occultæ. Sic Dan. 2. statua Nabuchodonosori in somno objecta sacramentum dicitur, quod signum esset rei latentis, scilicet successionis quatuor regnorum, ac postea oritur regni Christi sempiterni. Et Apoc. 1. v. 20. septem stellæ dicuntur sacramentum, sive signum septem angelorum, h. e. episcoporum. 3º. Pro signo sensibili nostræ sanctificationis; atque sub sensu isto cum Theologis et SS. Patribus de sacramentis agemus. Neque sperem, ex DD. Protestantibus hac acceptione sacramenti nunc amplius quempiam offensum iri; cum enim et ipsi communiter hodie Baptismum, Eucharistiam, alii etiam Pœnitentiam sacramenta appellent (secus ac eorum patres Lutherus et Calvinus, quibus sacramenti nomen pro signo rei sacræ displicere visum, quod in Scripturis non extaret, licet immerito; cum sacramentum, utpote vox latina, inepte quæreretur in textu vel hebraico vel græco) quod mediate saltem sanctificent hominem, quatenus juxta ipsos symbola sunt fides excitantia, quæ deinde seipsa hominem justificet; pariter fas erit Catholicis, sacramentum sumere pro externo signo, quod seipso vi institutionis divinæ, ut suo loco monstrabitur, hominem sanctificet.